

GLASSJENTA

EN REPORTASJESERIE FRA BARNEVERNETS UNIVERS

Stavanger Aftenblad

Tilsynet

- Fylkesmannen i Hordaland, Rogaland og Troms dannet 12.2.2016 et felles tilsynsteam ledet av fylkeslege Helga Arianson
- Innhentet sakkyndig vurdering fra spesialist i klinisk psykologi Ingunn Lauten Eriksen.
- Opprettet tilsyn mot 14 virksomheter, kommunale barneverntjenester, Bufetat, institusjoner og helsetjenester.
- Innhentet dokumentasjon fra alle 14 virksomhetene, 7 undersøkt nærmere. Vi har gjennomført intervju med 24 personer.
- Felles rapport 19. september 2016

Tilsynet forts..

Fokus på medvirkning;

- Vi har snakka med Ida både i møte, på telefon og gjennom elektronisk kommunikasjon underveis.
- Møte med Forandringsfabrikken og flere barnevernsproffer for å forberede tilsynet
- På tilsynet ved institusjonen der Ida bodde, tok vi med oss en barnevernsproff som rådgiver
- Ingenting om Ida har gått ut uten at Ida har godkjent dette.

Rapporten

- «Denne saken er større enn seg selv»
- Hovedrapporten er offentlig
- Vedlegg: 6 vedlegg som er unntatt offentlig innsyn, 1 vedlegg med navn på personer vi har intervjuet
- Idas historie
- Eget kapittel om analyse og tilrådinger
- Vurderingsdel, normering og vurdering av hver virksomhet

«Dei forsto meg ikkje»

Tilsynsrapport
19. september 2016

Funnene

- Ikke forsvarlig barnevernundersøkelse fra Haugesund kommune
- Ikke forsvarlige barneverntjenester fra Karmøy kommune
 - manglende medvirkning
 - fulgte ikke opp fosterhjemmet,
 - ikke forsvarlige vurderinger ved valg av bosted,
 - ikke fulgt med på tvangsbruk,
 - ikke fulgt opp helseutfordringene
- Bufetat ikke oppfylt bistandsplikten
- Aleris ungplan gav ikke forsvarlig omsorg og samarbeidet ikke godt nok med helsetjenestene
- Stavanger akuttsenter gav ikke forsvarlig omsorg og samarbeidet ikke godt nok med helsetjenestene
- UNN v/UPS har ikke gitt et forsvarlig tilbud da de ikke har samarbeidet med institusjonen rundt Ida.

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Er dette riktig hjelp til riktig tid?

Våre tilrådingar

Generelle råd

- Barn i barnevernet trenger voksne som kan lytte, forstå og vise nærhet og varme. Barnevernet og helsetjenestene trenger mer kompetanse for å møte dette behovet.
- Ordbruken i barnevernet bør gjennomgås. Ord som plassering og adferd bør endres eller bli tatt ut.
- Ledere i de ulike tjenestene må ta ansvar for å **følge med på** og følge opp den faglige kvaliteten i arbeidet med det enkelte barn. **Lederne må og følge med på samarbeidet mellom tjenestene.**
- Barneverntjenester og barne- og ungdomspsykiatrisk tjenester må ha bedre kunnskap om og tillit til hverandre. Samarbeidet må utvikles og bli mer forpliktende, i tråd med de overordnede samarbeidsavtalene som er inngått i hver region.

Tilrådsninger - kommunalt barnevern

- Barnevernet må undersøke bedre og mer systematisk.
- Medvirkning må bli til **samarbeid med barnet**.
- Kommuneledelsen må ta et større ansvar.
- Barnevernstjenesten må reagere og undersøke nærmere når tvang blir brukt.
- Når barn må flytte skal dette være til barnets beste.
- Barnevernstjenesten sitt ansvar for å koordinere behandlingstilbud til barn må bli etterlevd.
- Barnevernstjenesten må ta et større ansvar for at politiet har relevant informasjon når politiet assisterer den.

Tilrådsninger - Bufetat

- Bufetat må sikre at de har fått alle nødvendige opplysninger.
- Bufetat må gjøre en bedre vurdering av om institusjonstilbudene har rett innretning og kompetanse for barnet..
- Det må tydeliggjøres at tvang bare **helt unntaksvis** skal brukes på barn. Bufetat må ved sin godkjenning ha særlig vekt på kompetanse og stille krav om å unngå bruk av tvang.
- Før en institusjon blir valgt, må Bufetat forsikre seg om at personalet har reell og relasjonell kompetanse tilpasset dette barnet sine behov.
- Dersom det viser seg at det ofte er behov for tvang, *må* de gjøre en ny vurdering av om barnet får den hjelpen det trenger. Terskelen for å søke råd fra andre bør være lav.
- Når barn må flytte skal dette være til barnets beste. Vurdering av ulike hensyn og eventuell uenighet mellom barnevernstjenesten og Bufetat må dokumenteres.
- Bufetat må kunne etablere statlige tiltak oftere når det er til barnets beste og faglig begrunnet. Dette kan eventuelt gjøres i samarbeid med barne- og ungdomspsykiatrisk kompetanse.

Tilrådsninger - *Barnevernsinstitusjoner*

- Styring og ledelse av institusjonene må styrkes. Bl.a. må ledelsen sørge for at barn får færrest mulig voksne å forholde seg til og de må opptre mest mulig likt.
- Ledelsen må ha større oppmerksomhet på plikten til å sørge for systematisk veiledning til personalet i institusjoner.
- Dersom det viser seg at det ofte er behov for tvang, *må* institusjonen sammen med barnevernstjenestene gjøre en ny vurdering av om barnet får den hjelpen det trenger. Terskelen for å søke råd fra andre bør være lav.
- Oppfølgingen etter at det er brukt tvang bør ha mer oppmerksomhet, bl.a. for at ikke barnet skal oppfatte tvangen (bare) som straff.

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Tilrådsninger - *Barnevernsinstitusjoner forts.*

- Institusjonene trenger mer kunnskap om og innsikt i, barne- og ungdomspsykiatriske tjenester.
- Ledelsen i institusjonene må sørge for at politiet har nok informasjon til å møte barnet rett. Dersom politi ofte blir brukt, må det gi grunnlag for å stille spørsmål om institusjonen har rett kompetanse

Hva med fylkesmennene?

- Fylkesmannen treng en annen og bedre forståelse av barn sine måter å uttrykke sine behov på, på tvangsbruk og på hvilke spørsmål vi må stille når tvang blir brukt gjentatte ganger.
- Vi har bedt Statens helsetilsyn om å vurdere om det er behov for et utviklingsarbeid hos fylkesmannen. Dette bør inkludere fylkesmennene sin kompetanse og forståelse av barna sine behov, uttrykksformer og språk og større innsikt i hva tvang gjør med barn.
- Det må utvikles bedre metoder for fylkesmennenes arbeid med tvang.

Hva har rapporten så langt ført til?

- 22 september Barneminister Solveig Horne kalte inn til stormøte etter rapportene om Ida.
- Barne- og likestillingsminister Solveig Horne og helse- og omsorgsminister Bent Høie hadde fredag 21. oktober møte om oppfølging av Ida-saken.
 - Oppfølging av tilsynsrapporten, endringer i lovverket og satsing for å bedre samarbeidet mellom barnevern og helsetjenester er svært viktig for å hindre at dette skjer igjen, sier helse- og omsorgsminister Bent Høie.
- Helsedirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har sammen med fagmiljøene utarbeidet ti anbefalinger for å sikre at disse barna får bedre helsehjelp.
- Det loves at innen sommeren skal barneminister og helse- og omsorgsministeren følge opp med et nytt møte for å sikre at de har god oversikt over status og resultater av dette arbeidet.

Endringer hos Fylkesmannen i Troms - institusjonstilsyn

- Ungdom besøkes først ved institusjonstilsyn
- Få mobiltelefonnummer til ungdommene ved institusjonen slik at ungdommen kan kontaktes pr sms og ikke bare pr. brev.
- Ansattebilder på varsel om tilsyn slik at ungdommen kan se hvem som kommer.
- I tillegg til valgte tema som vi har ved institusjonstilsyn må vi alltid vurdere forsvarlig omsorg og behandling. Ungdommene må alltid spørres om de har noen de er trygge på ved institusjonen.
- Følge mer med på bruk av tvang og involvere lederne ved bruk av tvang. Stopp punkt ved mottak av f.eks. 5 tvangsprotokoller på en enkelt ungdom.
- Sende avgjørelser på klager for bruk av tvang til den kommunale barneverntjenesten som har plassert barnet, for at den skal følge med på bruken av tvang.
- Sende kopi av rapport etter tilsyn til barneverntjenestene som har plassert barn ved institusjonen.

Endringer hos Fylkesmannen i Troms - klagesaksbehandling

- Skal alltid vurdere om barnet skal kontaktes. Dersom vi ikke selv snakker med barnet, så skal dette begrunnes.
- I større grad ta barnets perspektiv, hva er viktig for dette barnet og hvordan er dette ivaretatt?
- Bruke samme normeringer som vi har brukt i «Idasaken».
- Endre vår ordbruk i rapporter og klagesaker. Bytte ut ord som beboer og plassering med barn/ungdom og bosted. Utagering og atferd må erstattes med kort konkret beskrivelse.

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Rundskriv:

- Samarbeid mellom barneverntjenester og psykiske helsetjenester til barnets beste

http://www.bufdir.no/Global/Samarbeid_mellom_barneverntjenester_og_psykiske_helsetjenester_til_barnets_beste_Rundskriv_bufdir-hdir_2015.pdf

Helse- og sosialtjenestene

Samarbeid mellom barneverntjenester
og psykiske helsetjenester til
barnets beste

Rundskriv

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Ida sine råd

Generelt :

- Jo mindre barnet blir hørt jo mer problemer blir det.
- Et barn mister motivasjonen til ALT om man ikke hører på barnet. Eg følte meg rett og slett motlaus.

Råd til barnevernet i kommunen:

- Barnevernet må alltid snakke med barnet eller ungdommen først og høre godt på barnet.
- Hvis barnet vil at barnevernet skal prøve å hjelpe hjemme, må de gjøre det først.
- Hvis barnet sier at det vil flytte, så må barnevernet prøve å få gjort dette.
- Barnet må i hvert fall i første omgang få et valg om det vil flytte.
- Det må ikke tvinges til å flytte for raskt og helst ikke i det hele tatt.

Ida sine råd forts..

Råd til barnevernsinstitusjoner :

- Norge burde ha bare noen få, men gode barnevernsinstitusjoner.
- Ingen institusjoner skulle ligge ute i skogen, de skal være sentralt.
- Ingen ungdom må bo alene på institusjon, om ungdommen ikke vil.
- Det må alltid bo minst to unge på en institusjon.

Om flytting fra hjemmet:

- Mine følelser da jeg ble flyttet så langt vekk fra hjemstedet mitt var angst, depresjon, overdoser, sykehusinnleggelse.
- Hvis barnet vil, må barnevernet prøve å finne løsninger med foreldrene.

Ida sine råd forts..

- Hvis foreldrene ikke vil ha hjelp og barnet vil eller må flytte, så må barnevernet lete etter nærmeste fosterhjem eller institusjon.
- **INGEN** barn/ungdommer skal bli flyttet så langt vekk at de nesten ikke skjønner dialekten til folk – eller at de ikke har naboer.
- Institusjon eller fosterhjem må bare være for en periode, hvis ikke barnet selv vil bo der.
- Barnevernet må **IKKE** tvinge barn og unge til å bo disse stedene over tid – det heter ikke å hjelpe.
- Ungdom over 16 år, må ha rett til å bestemme selv om de vil fortsette å bo hjemme hvis det ikke er alkohol, rus eller vold i hjemmet.
- Hvis barn må flyttes fra foreldrene, bruk minst mulig makt fra politi.

Fylkesmannen i Troms
Romsa Fylkkamánni

